У пошані до піонерів – лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 207. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 12-го ЛИСТОПАДА 1970 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, NOVEMBER 12, 1970 No. 207. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 11 листопада 1970

В АМЕРИЦІ

РЕКТОР КЕНТСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ СКРИТИКУВАВ рапорт стейтового суду відносно стрілянини в тому університеті в травні, коли вояки Національної Гвардії вбили чотирьох і поранили дев'ятьох студентів демонстрантів. Роберт Вайт сказав на пресовій конференції, що висновки суду вчиняють кривду не лише Кентському, а й усім іншим вищим навчальним закладам у Америці.

СУД СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ ВИСТУПИВ ПРОТИ МОЛИТВИ в школі, в Нетконґ гайскулі. Хоча молитись щоранку хотіли самі учні, суд у Трентоні визнав такі молитви неконституційними, бо в першому доповненні до Конституції говориться про відділення релігії від держави. Учителям і учням Нетконґ гайскулу в невеликій сільській місцевості в повіті Моріс наказано негайно припинити ранкове відмовлювання молитви до Бога.

КАПІТАНА ЕРНЕСТА МЕДІНУ, обвинуваченого в причетності до вбивства цивільних в 1968 р. у В'єтнамі, було визнано невинним. Але тепер Армія вирішила ще раз перевірити з найбільшою докладністю всі факти, щоб остаточно вияснити ролю обвинуваченого в смерті майже 200 цивілістів у місцевості Сонмі.

СОВЄТСЬКІ КОРАБЛІ ПІДПЛИВАЮТЬ ЗНОВУ до берегів Куби, про що повідомив Пентаґон. Це ті самі два кораблі, призначені для обслуговування чи інсталяції бази підводних човнів, що вже були в кубинському порті Сенфуеґос і шість тижнів тому відпливли геть, можливо, у висліді домагань ЗСА. З Пентагону повідомили, що совєтське допоміжне судно для підводних човнів і тягаровий пароплав пливуть не самі — за ними слідкують з літака і з борту американського нищівника „Кречмер".

ДВІ АМЕРИКАНСЬКІ ЮНІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ — Федерація Праці і Конґрес Індустрійних Організацій, обвинуватили 91-ий Конґрес ЗСА в тому, що він має „застрашаючо довгий список незакінчених справ". Президент екзекутивної ради юнійних орґанізацій Джордж Міні висловив думку, що на майбутнє Конґрес повинен би відразу ж винести рішення в таких справах, як безпека праці та здоров'я.

ФЕДЕРАЛЬНА КОМІСІЯ ОПУБЛІКУВАЛА висліди вивчення причин високого безробіття в Ню Йорку серед жінок, які одержують соціяльне забезпечення. Виявилось, що кількість таких жінок збільшилась останніми роками на дві третини. Виявилось також, що багато з них могли б працювати, коли б були кращі можливості десь залишати дітей на день, впродовж часу праці.

ПІДСУДНОГО ЧАРЛЗА МЕНСОНА на суді в Лос Анджелесі знову виведено з залі суду за образи й суперечку з суддею. Менсона і трьох інших обвинувачується у вбивстві, і всіх їх вже не вперше виведено з судової залі, бо вони вигукували, співали тощо, зневажаючи представника закону.

У СВІТІ

ПАПА ПАВЛО VI ПРОСЛАВЛЯВ етіопського (абісинського) короля Гайле Селяссіє, як чемпіона світового миру і репрезентанта „третього сівту", себто невтральних держав. Гайле Селяссіє вперше прибув до Італії після того, як у 1936 році Італія за Муссоліні перевела аґресію проті. Етіопії й окупувала та анектувала її, і після того, як у 1941 році Британія звільнила її від італійської окупації. Етіопського монарха вітали в Італії дуже врочисто. Він відвідав кілька італійських міст.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА НЕ ПОСЛАБИТЬ своїх зв'язків з Заходом і, зокрема, з Атлантійським Союзом (НАТО) без уваги на свої взаємини з Совєтським Союзом, заявив західньо-німецький міністер військових справ, видатний соціял-демократ Гелмут Шмідт на Асамблеї НАТО, яка, у складі коло 200 парляментарних представників від 15-ох членських держав НАТО, нараджується у Гаазі в Голляндії. Шмідт звернув увагу, що Західня Німеччина, яка старається за покращання своїх зв'язків із СССР, не може ризикувати стати ізольованою, коли б її заходи у відношенні до СССР скінчилися невдачею. Генеральний секретар НАТО Манліо Брозіо перестерігав, щоб не легковажити збройної потуги і намагання СССР заволодіти Европою.

ПАЛЕСТИНСЬКІ ПАРТИЗАНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДТРИМУЮТЬ плян федерації Єгипту, Лібії і Судану. Голова найбільшої палестинської партизансько-терористичної орґанізації Ясір Сарафат конферував у Каїро з головами нарваних трьох арабських держав і заявив, що коли постане незалежна Палестинська держава, за яку борються партизани, то вона приступить до тієї федерації. Але водночас він відкинув плян створення такої держави на правобережжі Йордану, з земель, приналежних до Йорданії: мрією партизанів є знищити Ізраїль і на його території покликати до життя арабсько-ізраїльську державу Палестину.

21-РІЧНИЙ ЕКГАРД ВАЙЛЬ ПРИЗНАВСЯ, що це він стріляв до совєтського вояка Івана Щербака, який стояв на варті біля пам'ятника у честь совєтської армії в Західньому Берліні. Він заявив, що виконав той атентат з політичних спонук, щоб не допустити до ратифікації договору Західньої Німеччини і Совєтського Союзу. Вайль запевняв, що він діяв на власну руку, але західньо-німецькі власті переконані, що це була змова кількох неонацистів. Іван Щербак приходить до здоров'я в східньо-берлінському шпиталі.

ІНДІЙСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ІНДІРА ҐАНДІ ВІДКРИЛА сесію парляменту, яка, мабуть, буде останньою перед парляментарними виборами. Відколи Конґресова партія Індіри Ґанді розкололася — вона править на чолі урядової меншости, залежна від підтримки збоку кількох малих партій. Від висліду найближчих виборів залежить доля її уряду та її власна політична кар'єра.

КОРОЛЕВА ЄЛИСАВЕТА II СКЛАЛА вінок на могилі жертв двох світових воєн під пам'ятником Невідомому Воякові. Товаришив їй її чоловік князь Единбурзький, а її діти, наступник престолу князь Валії Чарлз у княжна Анна разом з королевою матір'ю придивлялись тій церемонії з балькону державного палацу в Лондоні.

Президент Ніксон візьме участь у похороні ген. Шарля де Ґолля і можливо зустрінеться з Косиґіним

Вашингтон. — Згідно з повідомленням Білого Дому, президент ЗСА Ричард М. Ніксон візьме участь у похороні покійного колишнього президента Франції генерала Шарля де Голля, виїжджаючи до Парижу вже в середу 11 листопада ц. р. разом з державним секретарем Роджерсом та дорадником для справ національної безпеки Генрі А. Кіссінґером. Після участи у похоронних відправах, що відбудуться в Катедрі Нотр Дам у Парижі, през. Ніксон має повернутися до Вашинґтону в четвер 12 листопада уночі. Пресовий секретар Білого Дому Роналд Л. Зіґлер подав до відома, що през. Ніксон складе під час свого перебування в Парижі коротку куртуазійну візиту теперішньому Президентові Франції Жоржові Помпіду і відбуде розмову з керівником американської делеґації для переговорів у справі В'єтнаму амбасадором Дейвідом К. Е. Брюсом. В політичних колах вважають невиключеною можливість, що през. Ніксон зустрінеться також із совєтським прем'єром Алексеєм Косиґіним під час похоронних відправ або ж після них не зважаючи на те, що Зіґлер заявив, що в рамцях поїздки през. Ніксона не запляновано ніяка зустріч з головою якоїсь чужої держави. Разом з президентом Ніксоном в одному літаку поїде до Парижу внук покійного ген. де Голля Шарль Р. де Ґолль, який перебуває тепер у Ню Йорку.

Крайова Ґвардія одержить додатковий охоронний виряд і зброю

Вашингтон. — Секретар оборони ЗСА Мелвін Р. Лерд дав доручення засобити Крайову Ґвардію ЗСА додатковою зброєю й вирядом, з допомогою яких вона могла б більш успішно і з меншою загрозою для життя вояків і громадян ліквідувати расові, студентські чи інші заворушення. Згідно із дорученою Лердом програмою, Крайова Ґвардія одержить негайно всю потрібну для неї зброю й виряд і крім того Конґрес має схвалити асиґнування в сумі 20 мільйонів долярів на випродукування додаткового виряду, в тому числі 140 000 охоронних щитів на обличчя і 120.000 охоронних каптанів й ґвардії і для тих, що братиґвардії і для тих, що братимуть участь в ліквідуванні заворушень. Крім того з'єднання Крайової ґвардії одержать нові рушниці, зокрема для оборони перед снайперами, ґучномовці, радіопарати й хемічні засоби для розгонювання демонстрантів. Запитаний, чи пропоновані М. Лердом додаткові охоронні і зброя викликані подіями в Кентському університеті, де згинуло чотири студенти і кільканадцять осіб із Крайової Ґвардії і публіки були поранені, представник Пентаґону відповів, що події в Кенті заактуалізували конечність більш ефективного озброєння й виряду Крайової Ґвардії.

В Канаді посилено розшуки за викраденим британським дипломатом

Монтреаль. — Після одержання докладних інформацій від арештованого востаннє члена сепаратистичного „Фронту за визволення Квебеку" Бернарда Льортіє про справу викрадення квебецького міністра праці й еміґрації П'єра Ляпорта, квебецька поліція посилила розшуки за викраденим однією із клітин цього фронту британським дипломатом Джеймсом Кроссом. У слідстві Льортіє зізнає про все, що знає, і поліція сподівається арештувати вже незабаром його спільників у викраденні Ляпорта, як також знайти чи добитися визволення викраденого іншою групою квебецьких сепаратистів Джеймса Кросса. В міжчасі дружина Кросса і його донька Сюзен виїхали із Монтреалю до Швайцарії, де вони будуть гістьми британського амбасадора в Берні Іріка Міджелі. Їх виїзд пов'язують із здогадами, що поліція встановила вже контакт із викрадачами Кросса і провела потрібні заходи для його звільнення. Покликані урядом Квебеку для допомоги поліції в боротьбі із „Фронтом за визволення Квебеку" військові з'єднання залишаться правдоподібно на терені цієї провінції тридцять днів довше, як було встановлено досі.

Кількість безробітних у ЗСА збільшується

Вашингтон. — Кількість безробітних у ЗСА в жовтні цього року збільшилася незначно на одну десяту відсотка, до 5.6% із 5.5% у вересні ц. р. В жовтні 1970 р. було зареєстрованих 4.3 мільйона безробітних. Збільшення безробіття в місяці жовтні, який звичайно виказує зменшення кількости безробітних, було найвищим за увесь період від січня 1964 року і його пов'язують із страйком робітників у підприємствах Дженерал Моторс. Тому теж урядові чинники твердять, що кількість безробітних залишилася востаннє такою самою, як вона була у вересні. У серпні цього року кількість безробітних становила 5% усієї робочої сили у ЗСА. Безпосередньо перед виборами демократичні провідники виступали із закидом, що кількість безробітних у жовтні збільшилася до 6 відсотків і що уряд през. Ніксона приховує цей стан. Вони виступали із закликом перевести всі потрібні заходи для зменшення безробіття. Комісар урядового бюра статистики праці Джофрі Г. Мур заперечив ці закиди провідників демократичної партії, заявляючи, що уряд нічого не приховував і що дані про кількість безробіття опубліковано своєчасно - як і в попередніх місяцях.

Різдвяні пачки-подарунки до Східньої і Центральної Европи

Вашингтон. — Поштова Служба прохає громадян ЗСА, аби вони вчасніше пересилали в країні пакунки з подарунками на Різдво та святкові листи й картки, щоб по змозі уникнути надзвичайного перевантаження пошти. Повідомляється також, що хто посилає різдвяні пакунки-подарунки до країн Східньої Европи звичайною поштою, має вислати їх найдалі до 13-го листопада, щоб вони туди вчасно на Різдво прийшли; хто посилає летунською поштою, повинен відіслати пакунок найдалі до 14-го грудня, інакше він прибуде по святах. До пакунків, висиланих в Европу, треба додавати список всіх речей та їх приблизну ціну, з огляду на митні вимоги в Европі.

Після смерти Шарля де Ґолля — у Франції жалоба

Париж. — Франція покрилась прапорами, спущеними до половини щогли, а в четвер 12 листопада ц. р., в дні похорону колишнього президента й національного героя французів Шарля де Ґолля будуть закриті всі театри й кіна, всі школи й державні установи. „Генерал де Ґолль помер — Франція стала вдовицею" — проголосив через радіо-телевізію французький президент Жорж Помпіду в минулий вівторок вполудне. Де Ґолль помер ще попереднього дня о год. 7:30 на удар серця, але з офіційним повідомленням уряд стримався, мабуть, на просьбу вдови, яка хотіла мати спокійний час для зорґанізування похорону. Згідно з волею самого де Ґолля, яку він списав був і передав тодішньому свому найближчому співробітникові Жоржові Помпіду ще в січні 1952 року, не буде парадного похорону на державний кошт, а похоронять де Ґолля на цвинтарі в місті його замешкання, Кольомбей-ле-дез-Еґліз за 120 миль від Парижу, з допущенням до церкви тільки членів найближчої родини, представників міської управи та маленької делеґації збройних сил. Репрезентаційна похоронна Богослужба відбудеться в четвер вполудне в соборі Нотр Дам у Парижі, де будуть приявними представники чужих держав, що прийдуть, щоб віддати останню честь померлому французькому державному мужеві. Між заповідженими закордонними достойниками будуть — президент Ричард Ніксон, британський прем'єр Едвард Гіт, західньо-німецький канцлер Віллі Брандт, совєтський прем'єр Алексєй Косиґін, королева Голляндії Юліяна, італійський президент Джузеппе Саррагат, етіопський монарх Гайле Селяссіє і багато інших. У зв'язку з похороном де Ґолля не відбудеться призначене на четвер 12-го листопада засідання Паризької конференції про В'єтнам. Перервано теж наради французького парляменту. Видано надзвичайні розпорядження щодо автомобільного й залізничного руху на шляхах, що ведуть до Кольомбей де-лез-Еґліз.

Совєти звільнили 4-ох інтернованих старшин і їх літак

Анкара. — До столиці Туреччини Анкари прилетіли у вівторок 10 листопада два американські генерали й один майор, як також турецький полковник, які впродовж трьох тижнів були інтернованими в совєтській Вірменії, в місті Ленінакані. Вони випадково залетіли туди 21 жовтня ц. р., як летіли з Ерзеруму до Карсу в Туреччині, щоб відвідати прикордонні турецькі оборонні позиції. В минулий понеділок високі совєтські й турецькі старшини впродовж дев'ятьох годин виготовляли в прикордонному містечку Кізільчакчак подробиці переїзду старшин. Двох американських генералів, Едварда С. Д. Шеррера і Клода МекКворрі, перевезено автом на турецьку сторону, до міста Карсу, звідкіля вони літаком перелетіли до Анкари. Турецького полковника Севдата Денелі передано турецьким властям, а літак з його колишнім пільотом, американським майором Джеймсом Расселом, три совєтські летуни перевезли на найближче турецьке летовище. Офіційний комунікат ТАСС-а повідомив, що совєтський уряд рішився відмовитись від поставлення перед суд всіх тих старшин після того, як переведено „основне слідство" і як Америка й Туреччина перепросили Совєтський Союз та заявили, що такі інциденти не повторяться. Коли журналісти спитали генерала Шеррера, чого найбільше бракувало всім тим старшинам в совєтському інтернуванні, він відповів: „свободи".

Громико прибув до Італії, щоб розвідати про відвідини Ніксона

Рим. У вівторок 10 листопада прибув до Італії з триденними відвідинами совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико, щоб — за твердженням газет — розвідати „з першої руки" про невідомі ще совєтському урядові подробиці недавніх тамошніх відвідин президента Ніксона, особливо про те, що стосувалося Середземного моря, на якому Совєти мають тепер кругло 50 воєнних кораблів різних типів і видів. Совєтський Союз хоче теж дістати ближчі відомості про причини, які довели до визнання Італією Комуністичного Китаю та нав'язання з ним дипломатичних взаємин. Громико заявив на вступі своєї візити в Італії, що політичний клімат в Европі значно поправився і у зв'язку з цим ще більшої ваги набрали добрі італійсько-совєтські взаємини. Совєтський Союз близько зацікавлений у скликанні пан-европейської конференції безпеки, яка може легше відбутися після підписання совєтсько-німецького пакту неаґресії. Припускають, що Громико зголоситься теж на авдієнцію до Папи Павла VI. З Риму Громико полетить на похоронну Богослужбу по французькому президенті де Голлеві до Парижу. Назустріч Громикові виїхав на летовище італійський міністер закордонних справ Альдо Моро.

Єгипет, Лібія і Судан рішили в принципі створити федерацію

Каїро. — У висліді кількаденних нарад, в яких брали участь новий єгипетський президент Анвар ель-Садат, голова революційного уряду Лібії полк. Муаммар ель-Квaддафі і прем'єр військового уряду в Судані ген. Гаафар Мохаммед аль-Німейрі, рішено в принципі створити федерацію названих трьох держав та приступити до ступневої реалізації того задуму. Однак, маючи на увазі прикрий досвід із федерацією, яку в 1958 році створили були Єгипет і Сирія, що в три роки згодом розлетілась, теперішня підготова до тієї тридержавної федерації буде повільна й обережна. Єгипет, Лібія і Судан вже від грудня мин. року затіснили взаємини в ділянках економіки та освітньо-виховної системи. В проголошеному комунікаті підкреслюється спільність ідеології та політичних цілей названих трьох арабських держав. Створено спільну раду безпеки та кілька комісій, що мають підготовити федерацію. В економічній ділянці така федерація була б взаємним доповненням, бо Лібія — найменша, але найбагатша, з джерелами нафти, яка потребує збуту, — Єгипет має надвишку робітних сил, а Судан найбільш хліборобська країна.

ВНУТРІШНІ І ЗОВНІШНІ ПРОБЛЕМИ БУЛИ ПРЕДМЕТОМ НАРАД ЕКЗЕКУТИВИ УККА

Ню Йорк (УККА). — Екзекутива Українського Конґресового Комітету Америки на своєму черговому засіданню, що відбулося тут 6-го листопада ц.р., запізнавшися із змістом листа кардинала Євгена Тіссерана, факсиміле якого появилося в щоденнику „Свобода" з 10 жовтня ц. р., передискутувала всі його аспекти і рішила зайняти в справі його змісту своє становище. В тій справі вибрано спеціяльну комісію в складі: д-р М. Стахів, д-р Б. Шебунчак, д-р П. Стерчо, д-р В. Душник, мґр І. Базарко і ред. І. Білинський, яка має переглянути запропонований проєкт і прийняти остаточний текст відповіді кардиналові Євгенові Тіссеранові.

Засідання відбулося в домівці НТШ у вечірніх годинах в п'ятницю і ним провадив екзекутивний віце-президент Йосип Лисогір. Він поінформував, що проф. д-р Б. Гнатюк і о. шамб. М. Харина, з причини хвороби не могли прибути на засідання, тому Екзекутива висловлює їм щиросердечні побажання скорого видужування і повороту до своїх родинних і громадських обов'язків. За підписами всіх членів Екзекутиви вислані їм спеціяльні побажання.

По відчитанню протоколу з останнього засідання ред. Г. Білинським і його схваленню, приступлено до обговорення ювілейних імпрез, що відбулися у Філядельфії у зв'язку з відзначуванням 30-річчя існування і праці УККА. Ті святкування відбулися в днях 24 і 25 жовтня цього року. Звітували про них мґр І. Базарко і ред. І. Білинський. Звітодавці ствердили, що мимо деяких технічних недотягнень, що зрештою є все при великих імпрезах, всі три фази відзначення, а наме: День Українського Спортовця, Фестиваль пісні і танку та Ювілейний бенкет перейшли з успіхом. На закінчення звіту мґр І. Базарко, що був покликаний Екзекутивою на голову Ділового Комітету для підготови і переведення ювілейних імпрез у Філядельфії, подякував усім членам Екзекутиви за співпрацю, як також Управі Відділу УККА у Філядельфії на чолі з головою д-ром Іваном Скальчуком, що була господарем тих імпрез, як також Управам Відділів УККА на Східньому побережжі за тісну і видатну співпрацю. Всі вони, як і мистецькі одиниці — хори, солісти і танцювальні ансамблі, причинилися до успішного проведення Ювілею.

З черги президент УККА проф. Л. Добрянський зложив ґратуляції організаторам імпрез у Філядельфії за їх вдале переведення і дальше порушив такі справи:

(Закінчення на стор. 4-ій)

Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф прибуде до Канади

Торонто. — З Централі Українців-Католиків Канади, під керівництвом адв. Б. Долішнього повідомляють, що Верховний Архиєпископ Української Католицької Церкви Кардинал Йосиф Сліпий прийняв запрошення Централі і прибуде до Торонта в місяці липні 1971 року, на З'їзд українців-католиків Канади. Блаженніший відвідає при тій нагоді також інші міста. Заплянований 10-й З'їзд відбудеться в Торонті від 1-го до 4-го липня. На нього Централя запросила Верховного Архиєпископа, який, — як повідомив Владика Ізидор, — прийняв запрошення. Централя запросила на З'їзд усіх Ієрархів УКЦеркви у вільному світі, за згодою і благословенням Владики Ізидора. „Українські Вісті" з 29 жовтня подавали, що „для підготови і координації праці у зв'язку із Конґресом і приїздом Верховного Архиєпископа, Централя оформила діловий комітет, до якого входять всі члени Централі Українців-Католиків Канади". Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф візьме участь у праці З'їзду українців-католиків Канади, в тому в „науковій сесії, присвяченій проблемам Української Католицької Церкви і справі Київсько-Галицького Патріярхату".

Проф. Я. Рудницький інформував Кардинала Тіссерана про історичність назви Україна

Рим. — Минулої суботи, 7-го листопада, проф. д-р Ярослав Рудницький з Вінніпеґу, який перебуває тепер в Европі в науково-дослідних цілях, відвідав у Ватикані кардинала Євгена Тіссерана та на довшій позачерговій авдієнції інформував його про квестіоновану Кардиналом історичність назви Україна, захищаючи наукові позиції в цій справі. Разом з окремим меморандумом проф. Я. Рудницький вручив Кардиналові відповідну науково-документаційну літературу, зокрема праці УВАН пера проф. Сімсона, Унбеґавна, Барвінського та інших авторів, що засвідчують історичну давність слова і назви Україна. Одногодинна авдієнція професора Яр. Рудницького в кардинала Тіссенара мала на меті опрокинути в імені української науки неправдиві твердження кардинала Тіссерана в опублікованому в „Свободі" його листі до приватної особи та подати відповідний документаційний матеріял назовництва Східньої Европи взагалі, а України зокрема.

Українці та інші етнічні групи перерішили в Огайо вибір Тефта на сенатора

Колюмбус, Огайо. — Українці та інші національні групи в Огайо перерішили в останніх виборах перемогу кандидатури республіканця Роберта Тефта на сенатора ЗСА — ствердив його демократичний суперник Говард Меценбавм в опублікованій в пресі його післявиборчій заяві. Меценбавм твердить, що етнічні групи були проти нього тому, бо він має опінію лібераладо, є жидівського походження та мільйонером. Кандидатуру Тефта активно підтримував дуже популярний між етнічними групами колишній губернатор і сенатор Френк Лавші, також закидуючи Меценбавмові радикалізм. Українська група в тому стейті, яка підтримувала Тефта, належала до найактивніших у передвиборчій кампанії. Д-р Богдан Футей був керівником передвиборчої кампанії за вибір Тефта для всіх етнічних груп, кампанію серед українців очолював д-р Кульчицький, з ним тісно співпрацював д-р Кармазин, а всю активність координував проф. Тарас Шмаґала.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Франція повдовіла

Від 28 квітня минулого року люди у Франції і поза нею неначе забули, що існує Шарль де Голль. Програвши у плебісциті над новою реформою французької конституції, в якій він хотів ще більше скріпити свою владу скасуванням здебільша опозиційного проти нього Сенату, Шарль де Голль зрікся вдруге влади у Франції, цим разом востаннє. Він замкнувся у своєму домі під Парижем, до публічних справ не втручався, майже не приймав гостей. І, ведучи таке спокійне життя дійсного емерита, у фотелі перед телевізійним апаратом у минулий понеділок ввечері помер. І щойно його смерть пригадала Франції і світові, що відійшла людина, яка творила історію.

Як кожна незвичайна індивідуальність, де Голль мав прикмети великого духа і хиби приземної людини. Виступивши проти свого зверхника, маршала Філіппа Петена, як капітулянта перед німцями, він став символом неупокорености Франції. Він став національним героєм і самозрозумілим головою післявоєнної Франції. Але не міг примиритися з партійництвом французької системи і відійшов. Коли ж Франція переживала чергову велику кризу у зв'язку з війною в Альжирі — прийшов знову до влади, провів реформу конституції, став батьком П'ятої Республіки. Він врятував Францію від партійницького хаосу, відбудував повагу своєї країни в очах її громадян та чужинців, підніс її економічно, створив власну атомову зброю.

Але водночас із цим де Голль не міг забути Британії і Америці, що вони не запросили були його на Ялтинську конференцію, в якій вирішувано долю післявоєнної Европи, і не минав ніякої нагоди, щоб докучити обом тим державам, які двічі врятували були Францію від катастрофи — в першій і другій світових війнах. Він відкликав французькі збройні сили з Атлантійського Союзу (НАТО), хоч безпека Франції все ще залежить від американських збройних сил, — він зажадав ліквідації американських баз у Франції, він двічі спротивився прийняттю Британії до Европейської Економічної Спільноти. Раз-у-раз відкликувався до народу, покладаючись на свою популярність, але програв — як сказано вгорі — 19 місяців тому.

Задивлений у велич Франції, де Голль наслідував Людвика XIУ, який казав „держава — це я". Відзначався великою силою волі і характеру. Був кольоритною постаттю, яку всебічно з'ясують щойно історики та письменники.

Теперішній президент Франції Жорж Помпіду, повідомляючи країну і світ про смерть ген. де Голля, сказав, що „ген. де Голль помер — Франція повдовіла". В цьому і криється чи не найвірніша характеристика того великого державного мужа.

Громада очікує

Пройшов місяць з того часу, як „Свобода" у своєму виданні з 10-го жовтня ц. р. опублікувала в англійському оригіналі й українському перекладі листа кардинала Євгена Тіссерана до приватної особи, в якому цей чи не найвищий після самого Папи достойник Католицької Церкви з легкої руки заперечив дві з найістотніших українських правд: історичність самої назви Україна та право українців католиків на своє патріярхальне завершення. в тому ж листі кардинал Тіссеран висловився крайнє несправедливо і обидливо про Ієрархію Української Католицької Церкви, пишучи: „Політичне хвилювання пошкодить Вашій католицькій громаді, як це вже сталося. Я бажав би, щоб Ваша Ієрархія це зрозуміла та присвячувала більше уваги прогресові релігійного життя".

На цьому місці вже згадувано про спонтанний відгомін українців не тільки католицького віровизнання, але дослівно всіх їхніх прошарків на того таки справді мрякобісного листа кардинала Тіссерана. Дещо з того відгомону вже надруковано, в цьому та другому українському щоденникові були поміщені документовані відкликами на історичні джерела заперечення тверджень кардинала Тіссерана і недавно до цієї справи зайняла достойне становище Консисторія Української Православної Церкви в ЗСА, бож і твердження кардинала Тіссерана відносяться не тільки до католиків, але і всіх українців.

Немає до цього часу становища в цій справі Ієрархії Української Католицької Церкви, на адресу якої кардинал Тіссеран таки справді кинув каменем найбільшого, думаємо, в церковній системі обвинувачення: занедбування і нехтування своїми архипастирськими обов'язками. Правда, до нас доходили посередні чутки про деякі пляни в цій справі. Можливо, що справа вимагає відповідного розгляду і перевірки, можливо, що є інші причини, але громада очікує, і очікує не тільки відповіді на інсинуації кардинала Тіссерана, але й на становище Східньої Конгрегації в справі патріярхату УКЦеркви.

Роман Рахманний

ЗА УКРАЇНСЬКУ ПОЛІТИЧНУ ПРИСУТНІСТЬ У СВІТІ

Протягом перших двох десятиліть після другої світової війни громадська думка країн Заходу знаходилася під значним впливом т. зв. „інстент совєтолоджистс". Хто побував в ССCP кілька днів — репортер він чи просто турист — той негайно вважався „спеціялістом" від совєтських проблем і знавцем „підсовєтської ментальности". Доводилось інколи дивуватись: навіщо уряди країн Заходу витрачають фонди на втримування дипломатів в СССР і вимагають від них ґрунтовно вивчати цю „тюрму народів", якщо можна просто долонями черпати потрібні дані з розповідей кореспондентів і туристів?

Ми сміялися з такого підходу доти, доки він не позначився в нашому (українському) суспільстві поза межами України. Сьогодні, коли в окуповану Україну можна відносно легко поїхати будь - кому, спостерігаємо вже кипучі струмки т. зв. „правдивої інформації" про „справжню Україну", про „справжню українську людину", які то струмки випливають з уст і з-під пера „об'єктивних" спостерігачів уже „українського роду".

Можна доброзичливо слухати оповідання наших відвідувачів про тамтешню дійсність, бо врешні в їхніх розповідях знаходимо деякі суттєві факти про побутові умови життя наших братів і сестер в Україні. Можна теж вибачливо читати пеани наших туристів на честь українських соняшників, київських каштанів чи вінків української цибулі. Адже ми розуміємо, до чого може довести вразливу людину перебування на чужині без зв'язку з рідним і знайомим.

Але нам треба рішуче застерегтися проти намагань різних еміґраційних туристів, що побували кілька тижнів в УССР, накидати українській еміграційній громадськості концепцію неполітичности. Протягом останніх двох років чуємо дедалі частіше від таких туристів одне й те саме твердження: політична діяльність українських еміґрантів приносить шкоду українцям в Україні, тому українська еміґрація повинна обмежитися лише до громадської та культурної діяльности.

Знайома теза

Звичайно, таке твердження просовували нам при кожній нагоді відвідувачі з Української ССР, які врешті були і є (за малими винятками) лише гучномовцями офіційних київських кіл. Ми всіляко вияснювали їм недоречність такої вимоги, а сьогодні нам доводиться пояснити коротко те саме еміґраційним туристам, які пробують нашвидкуруч стати „інстент совєтолоджистс".

Насамперед, теза — „облиште політичну роботу, українські еміґранти!" — є нелогічна й неправдива. Українські еміґранти після другої світової війни проявили себе суто політичною еміґрацією, бо їхній вихід з України був вимушений політичними умовами — погромницькою політикою гітлерівської Німеччини та сталінської Росії супроти українського народу. Якщо б українські еміґранти заперечили нині доцільність своєї політичної роботи, вони заперечили б самі себе — вони позбулися б своєї національної та особистої гідности.

Неправдива ця теза тим, що вона не відповідає дійсності в Україні. Там нема й одної чесної національно-свідомої української людини, яка б вимагала від своїх братів і сестер за кордоном облишити дотеперішню політичну діяльність. Нема такої людини в Україні, бо кожному толковому українцеві ясно: якщо мешканці України не мають нині практичних можливостей проводити української політичної діяльности на своїй території ані на чужоземних форумах, тоді проводити їх повинні саме українські патріоти за кордоном в міру своїх умінь і можливостей.

Шкідлива ця теза („обмежтеся громадською і культурною роботою") тому, що вона закликає українських еміґрантів до такої самої пасивности, на яку хворіють партійні, культурно - наукові, технічні та публіцистичні кадри в Українській ССР. Москва послідовно позбавляє українську націю політичного обличчя, відмінного від всеросійського. Ось чому всі совєтські установи в УССР є по суті лише відділами всеросійських установ без можливости формувати українську державницьку свідомість тієї ріспубліки. Українцям в УССР залишається „тільки культурницьку діяльність", що врешті є дозволена всім тубільцям у будь - якій колонії. (А втім, політика русифікації дедалі більше обмежує навіть плекання української мови й культури).

Кричуща прогалина

Але Москва особливо силкується запобігти розвиткові української політичної думки та українських політичних установ — в Україні та поза її межами. Саме тому Українській ССР заборонено встановлювати власні державні стосунки з будь - якими країнами. Хоча конституція УССР має таку вимогу, речники київських губернаторів всіляко намагаються пояснити цю аномалію та ще й обвинувачують українських еміґрантів у присвоюванні собі права на політичну діяльність за кордоном.

Тим часом своїми скромними засобами й заходами українська політична еміґрація заповнює кричущу прогалину: брак української політичної присутности в світі. Адже навіть членство Української ССР в Об'єднаних Націях є лише тінню російської присутности там, без реальної користи для

(Закінчення на стор. 3-ій)

Панас Феденко

ДОСТОЄВСКИЙ, ШЕВЧЕНКО, УКРАЇНА

Мюнхен. — Федір Достоєвський, великий російський письменник, народився в Москві 1821 року. Рідко згадують історики літератури, що батько Достоєвського, Михайло, був сином українського протоєрея з Брацлава на Поділлі. Попович Достоєвський не схотів висвячуватись і по закінченні навчання в духовній семінарії вибрався в Москву. Там він учився в „медико - хірургічній академії" і став лікарем.

В Москві лікар Достоєвський оженився, взяв купецьку дочку, москвичку. Син його Андрій писав у споминах, що лікар Достоєвський „не раз писав на батьківщину, викликав рідних, що залишилися, щоб відгукнулися, здається, давав про себе звістки через оголошення в пресі, але не мав ніяких вістей від своїх рідних". (Ф. М. Достоевский в воспоминаниях современников, т. I. Москва, 1964 р., ст. 38).

Андрій Достоєвський пише, що його батько поїхав учитися в Москву за згодою батьків. Але є відомості, що Михайло Достоєвський покинув Україну проти волі свого батька, який хотів, щоб його син став священиком. Може це була причина розриву Михайла з родиною.

У Брацлаві у нього були: молодший брат дуже слабого здоров'я, і сестри.

Лікар Достоєвський мав у Москві численну родину. Тільки два старші сини — Михайло і Федір виявляли інтерес до літератури. В Петербурзі Федір Достоєвський вчився в інженерській школі, але професія інженера йому не подобалась: він захопився письменством і цікавився політикою. Достоєвський зійшовся з молодими людьми - соціялістами. В цьому нелеґальному гуртку вони обговорювали, як скасувати кріпацтво і створити справедливий суспільний лад без „понижених і ображених" (такий заголовок дав Достоєвський одному із своїх романів).

Про цей літературно - політичний гурток довідалася поліція. 1849 р. Достоєвського та інших заарештовано і засуджено на кару смерти. Уже все було готове до виконання вироку, коли прийшло від царя „помилування": вислати „політичних злочинців" на Сибір, на каторжні роботи.

На Сибіру пробув Достоєвський у тяжких умовах до 1859 р., коли цар Олександер II дозволив йому вийти на волю. Звільнення Достоєвського сталося майже одночасно з визволенням Шевченка, що був засланий на „солдатську каторгу" в р. 1847.

Подібна недоля залишила неоднаковий слід у душах обох великих письменників. Шевченко в далекому Туркестані, „під московським караулом", писав:

„О, славо злая! За тебе тут я, в чужому краю, караюсь, мучуся, але не каюсь"! Людина релігійна, Шевченко ставився вороже до цареславної церковної ієрархії:

І Византійський Саваоф
Одурить. Не одурить Бог!

Але Достоєвський вернувся з неволі зломлений фізично і душевно. Він відійшов від поглядів своїх молодих літ і поволі опинився в реакційному, цареславному таборі. Той Достоєвський, що перед виконанням смертного присуду в Петербурзі 1849 р. відмовився сповідатися, став оборонцем „казьонної" православної Церкви. Він захопився російськимурядовим „слов'янофільством" і став проповідником російського націоналізму, імперіялізму та колоніялізму. Достоєвський завів дружбу з такими чорними російськими реакціонерами як „оберпрокурор найсвятішого синоду" Побєдоносцев або дипломат і ідеолог реакції Константин Леонтьєв, який писав, що треба „Росію підморозити", не допустити ніяких реформ.

Треба, однак, пам'ятати, що Достоєвський добре знав російську революційну інтеліґенцію і не сподівався від неї нічого доброго. Він неначе вгадав, що російська революція не піде шляхом демократичним, а створить режим диктаторський, терористичний. В романі „Біси" він змалював картину тоталістичного режиму з тенденцією до всесвітньої революції: „Почнеться така гойданка, якої світ не бачив"... Для перемоги такої революції треба пожертвувати „100 мільйонів голів".

Доля хотіла, щоб два геніяльні письменники — українець Шевченко і напівукраїнець Достоєвський — зустрілися на літературному вечорі в Петербурзі в листопаді 1860 року. В тому товаристві читали свої твори Шевченко і Достоєвський. Анна Достоєвська, дружина письменника, писала після його смерти про цей літературний вечір:

„Шевченка засипали, заглушали оплесками і захопленими оваціями... Достоєвському не дісталося нічого! Його ледве помічали".

А. Достоєвська пробувала пояснити успіх Шевченка тим, що у Шевченка була тоді своя партія в університеті, на чолі з Костомаровим, серед студентів. Сепаратистичні ідеї були тоді в великій моді, а ідея самостійности Малоросії особливо. Адже ж і Чубинський (Павло, автор гимну „Ще не вмерла Україна" — П. Ф.), палкий оборонець її (самостійности — П. Ф.) був тоді в Петербурзі, і малоросійський журнал „Основа" виходив; малороси, мабуть, підвищували Шевченка, а у Достоєвського партії не було". (Ф. М. Достоевский в воспоминаниях современников, т. II, М., 1964, ст. 307).

Так ображено писала жінка Достоєвського про невдачу свого чоловіка і про Шевченків успіх на літературному вечері, через 20 ро-

(Закінчення на стор. 4-ій)

З театральної залі

„ЛИС МИКИТА"

(Опера на 5 картин Василя Овчаренка; лібретто Леоніда Полтави за поемою Івана Франка; вистава в залі Фешен Інститют у Ню Йорку, 7 листопада, 1970).

Союз Українців Католиків „Провидіння" у Філядельфії підняв ініціятиву Українського Народного Союзу, який у 1969 р. спонзорував прем'єру і позанюйоркські вистави опери „Анна Ярославна", і в свою чергу спонзорує поставу опери Василя Овчаренка „Лис Микита", спершу у Філядельфії, а на днях — у Ню Йорку. В шляхетній „конкуренції" з братньою організацією прем'єра „Лиса Микити" у Фдлядельфії відбулась в тамтешній найкращій концертовій залі, „Академі ов Мюзік", дармащо характер цієї нової опери — дитяча казка — її музика та спроможності виконавців, аматорів і студентів, як на сцені, так і в оркестрі, безумовно вимагали меншої, інтимнішої залі.

Лібретто Леоніда Полтави, за однойменною поемою Івана Франка, добре написане, з фантазією, дотепом і зрозумінням сценічних вимог. Одне, до чого можна би „причепитись", це надто часті коротенькі речення чи просто два - три слова, якими перекидаються дійові особи, чи пак, в даному випадку, звірі. В говореній п'єсі такі речення, чи слова, проходять миттю, коли ж їх треба співати, як цього вимагає опера, тоді вони тратять свою ясність і дотеп (як, наприклад, у діялозі Міцька і Мінки в четвертій картині). Такі коротенькі, уривчасті фрази композитори звичайно інтерпретують музикою в формі дуетів чи ансамблів, себто трактуючи їх музично, одночасно. В іншому випадку, коли такі фрази, чи слова, подані в сольовому вигляді, в них губиться зміст цілости та акції і постає порожнеча. Відповідає за це тільки й єдино композитор: або тому, що не пробував такі місця відповідно узгіднити з лібреттистом, або тому, що не зрозумів їх неґативних рис в опері, або тому, що не зумів їх правильно розв'язати музикою.

Виставу опери „Лис Микита" — яка, до речі, пройшла в Ню Йорку при вщерть виповненій залі, годі розглядати по - професіональному тому, що за винятком одного - однісінького співака, Лева Рейнаровича, всі виконавці були аматорами, а в оркестрі з тридцятикількох членів, крім декількох музикантів не українців, більшість була такими ж не професіоналістами (дармащо між ними був і професор університету!), частинно студентами на це досить низькому рівні.

Тому з тим більшим признанням треба підкреслити працю, зусилля і їх кінцевий осяг п. Юрія Оранського, директора відділу Українського Музичного Інституту в Філядельфії, який із згаданими аматорами, як на сцені, так і в оркестрі, зумів дати вповні пристойний спектакль, певно і вміло керуючи всім музичним апаратом (за нечисту інтонацію скрипок, незістроєні мідяні інструменти перед п'ятою картиною, чи завчасний вступ „дерева" в цій же п'ятій картині він, очевидно, не відповідає — усе це наслідок недосвідчености музикантів).

Серед виконавців, самозрозуміло, Лев Рейнарович — в ролі Лева — перевищував усіх. „Самозрозуміло" тому, що власне в порівнянні з цим складом виконавців його голос і сценічний досвід разюче — і як приємно! — виділявся серед усіх і вся. У виставі „Лиса Микити" це був єдиний справжній голос — у всіх інших виконавців були тільки голоски або й голосочки.

Найбільшою несподіванкою для автора цих рядків була п. Надія Оранська (в заголовній партії), яку він ніколи не чув, як солістку, тільки пригадував її голос, як колишньої членкині хору „Кобзар" — давно, перед роками. П. Оранську слухаєш з приємністю: у неї чисте ліричне сопрано, приємного тембру, з теплою закраскою, дармащо невелике. Співала музикально й настроєво. Серед інших виконавців позитивно виділялися Орися Штинь - Гевка, Маруся Штинь і, особливо, Володимир Карпинич — усі вони в своїх партіях у цій опері цілком пристойні.

Закидати всім без винятку виконавцям „брак дикції" — перший закид, який завжди роблять доморослі „критики" - графомани, пишучи про будь - які виконані продукції! — було б смішно: як можна сподіватися розуміти, що співають виконавці, коли перед ними, майже на тому самому рівні, оркестра?! Що в опері, будь - якій, будь - де, слухач не розуміє слів — за винятком речитативів у моцартівських чи домоцартівських операх — розуміється само собою.

На окрему похвалу заслуговує хор УМІ у Філядельфії, який співав певно і вміло свої, зрештою дуже нескладні і здебільша двоголосові, номери, і при цьому навіть рухався і брав деяку участь в дії. Це дякуючи режисерові Іванові Праско, який навчив і приневолив й усіх виконавців, сольових партій вести себе (більш чи менш вміло, але завжди логічно і з деяким смаком) відповідно до ситуацій і завдань. А те, що більшість виконавців не тільки аматорів, але й професіональних артистів!!! — на сцені мають дві руки забагато, це факт відомий віддавна!..

Коротесенький танок був укладу Ніни Сулими; оригінальні маски виготовила талановита Таня Бульба-Витвицька, костюми п. Марія Швед.

— О —

Наприкінці — про музику опери. Може дехто з читачів обуриться, мовляв, як може один композитор писати про другого?! Ще й композитор недавно поставленої опери про оперу іншого композитора? На це можна відповісти питанням: а хто має, може й повинен писати, як не композитор, коли професіональних, музично всесторонньо освічених критиків у нас не було й нема?! Хто інший по-справжньому розуміється на писанні опери, як не оперовий композитор? Піяніст?! Співак?! У нас є, на жаль, дивогляди, що й такі пишуть про музичну творчість...

Прецеденсів в історії му-

(Закінчення на стор. 4-ій)

І. Вовчук

ПРО ВЕЛИКОДЕРЖАВНИЙ ЛЕМЕНТ РЕФОРМАТОРІВ

(6)

Де політична логіка „Програми", автори якої програмують творення СДР, в якому малі нації, щоб зберегли своє „етнічне існування" від російського духа, матимуть право встановлювати „норму на обмеження числа чужинців" русских, які нині панують в національних республіках країни? „Всякий факт нашої історії, писав Л. М. Толстой, треба осмислювати в русскому дусі . . ., тому, що ми завжди, скрізь в 1 000 літ були і залишались русскими, своєрідними, сами собі" (Литературная Газета ч. 39 — 9. 23. 1970). Право, що його пропонується в „Програмі", не визволить нації від „русского дорогоцінного духу", який гнав 400 років великорусів на чужі території. Тому природньо і логічно залишити великоросів на власній етнічній території, самих собі". А поневолені нації, що завдяки отому духові були силою включені в імперський комплекс — СССР, за покликом їхнього національного духу — національної ідеї здійснять своє природне і історичне право у відновлених національних державах. Відновлені суверенні держави (Прибалтійські, Українська, Узбецька, Грузинська, Білоруська і інші) знайдуть найдоцільніший, з погляду їхніх державних інтересів, відповідний спосіб співжиття з Руською державою — Росією. Це буде новою сторінкою історії для Росії. Позбавлена великодержавного духу, „сама собі", вона скерує національну енергію, хист русского народу на розвій і розквіт властивої Росії, простір і населення якої буде значно більший, як у будь-якій державі Европи.

Розпад імперії чи еволюція тоталітарного ладу?

Розважаючи над майбутнім нинішньої імперії — СССР в зв'язку з відносинами його з Китаєм і Европою, П. Амальрік у брошурі, яку згадувано, передбачає неминучу „десовєтизацію східньоевропейських країн". А разом з тим всередині імперії відбуватимуться найголовніші події. „Значно посиляться національні тенденції серед неросійських народів Совєтського Союзу, передусім у Прибалтиці, Україні, на Кавказі, в Середній Азії і над Волгою. Носіями цих тенденцій (націоналізмів — І. В.) будуть ставати і національні партійні кадри. Вони будуть міркувати так: хай московський Іван сам долає свої труднощі. Вони будуть прагнути до національної окремішности ще й тому, щоб уникнути загального хаосу (в імперії), зберегти своє упривілейоване становище". Автор брошури робить висновок: „Я не маю сумніву, що ця велика східньоевропейська імперія, створена німцями, візантійцями і монголами, вступила в останнє десятиліття свого існування'. Так пише історик за фахом, син історика.

А видатний російський історик Г. Г. Федотов у статті „Чи буде існувати Росія" (Збірник „Лицо России") далеко раніше писав: „Під прикриттям інтернаціонального комунізму серед комуністичної партії створюються кадри націоналістів, що прагнуть рознести на шматки історичне тіло Росії. Казанським татарам дітись нікуди. Вони можуть лише мріяти про Казань, як столицю Евразії. Але Україна, Грузія (їхня інтеліґенція) рвуться до незалежности, Азербайджан і Казахстан тяжать до азійських центрів Ісламу. З Далекого Сходу наступає Японія, скоро почне наступати Китай. І тут ми із здивованням довідуємось, що сибіряки, чистокровні великороси-сибіряки мають зуб проти Росії". Ці самі думки розвинув автор у статті „Судьба империи" („Новый Журнал", ч. 16).

Обидва історики бачать неминучий розклад імперії під тиском націоналізмів, посиленню яких сприятимуть зовнішньо-політичні ускладнення.

Акад. А. Сахаров з однодумцями в меморандумі до уряду, аналізуючи внутрішні течії в імперії, вказує, що головною небезпекою, яка загрожує цілості, є „загострення національних проблем в республіках — націоналістичний характер їхнього руху за демократичні права". Можна припускати, що отой націоналістичний характер мав вплив і на тих, які укладали програму. Але автори її, не визбувшись впливу „русского духу", пропонують народам в майбутньому СДР великодержавним прагненням „протиставити здоровий гуманістичний націоналізм? любов до свого народу, до землі своєї, звичаїв і культури".

Це малоросійські мелодії, що їх співають перевертні і перекинчики під камертон імперського соціялізму. „Голос, як сурмонька, — каже про них народне прислів'я, — та чортова думонька". Любіть пісню, танки, землю і народ — пишеться в Програмі. Всіма видами етнографічної любови! Тільки не любов'ю політичного націоналізму, на шлях якого стали нації, борючись за здійснення національних ідей в незалежних державах. В тій боротьбі йдеться про повноту суверенного, державного, релігійного і культурного національного духу, їхнього вкладу в загальнолюдську скарбницю.

Через здійснення національної ідеї кожна нація матиме змогу вповні виявити свої духові скарби і найповніше збагнути соціяльні й духові потреби свої і інших націй. Трансформувати шляхетні надбання інших і, перетоплюючи їх в національному горні, повертати збагаченими людству. Цей політично-світоглядовий, а не цукрово чуттєвий — „гуманістичний" націоналізм характеристичний для сучасної боротьбі націй проти імперської тиранії большевизму. Він є передумовою поступу і спокою в світі. Бо на ліквідації націй (про що марять большевики) і на обмеженні їхніх природніх історичних прав, що програмують „демократи Росії, України і Прибалтики", терплять і терпітимуть не тільки нації, а й ціле людство.

Автори „Програми", не змивши з себе московського намулу великодержавія, узалежнюють національне визволення від демократизації. „Шлях до національного визволення лежить через демократизацію всього радянського суспільства, а свобода національна прийде тільки через свободу громадянську". Поминаючи те, що „совєтського" суспільства немає, його марять створити большевики, хочу відмітити одну деталь. Те саме, тільки іншими словами проповідували большевики в 20-х рр., а нині над узалежненням національного від соціяльного працюють науковці на замовлення, щоб довести підпорядкованість національного буття імперському соціялізмові. Демократизація в „Програмі", як і в меморандумі А. Сахарова, це поверховне бачення, це тільки форма державного ладу. Це заява, щоб не було — зрізування голів, плянованих ґеноцидів та інших злодіянь большевицької системи.

(Далі буде)

ВІСТІ З ТОРОНТА

СВЯТО ЗБРОЇ. Товариство кол. вояків УПА при співпраці ОВФронту влаштувало у неділю 25 жовтня Святкову академію, Свято Зброї „Року Шухевича - Чупринки". Простора заля Українського Дому при вул. Кристі була заповнена тими, що прийшли своєю участю віддати поклін героям, які зброєю обороняли честь і волю України. Святкову академію відкрив вступним словом заступник голови відділу ЛВУ п. Ст. Горлач, а світлу пам'ять поляглих за волю України воїнів ОУН і УПА та їхніх провідників вшановано повстанням з місць і одноxвилинною мовчанкою. У мистецькій частині виступав дівочий хор СУМ „Діброва", під диригентурою мгр. В. Кардаша, який знаменито виконав „Молитву за Україну", „Пісня про Лопатинського та ін., фортепіяновий супровід Галі Безхлібник. Коротку доповідь виголосив д-р Б. Стебельський. Твори Мендельсона і Моцарта відіграла на скрипці п-на Люба Дзюбак при акомпаніяменті Романа Белея. Група сумівців виступила із збірною деклямацією „В поклоні воїнам УПА", укладу Ст. Горлача, в постановці А. Ількова. Соліст-баритон А. Сорока виконав, при акомпаніяменті п-і Марти Кравців-Барабаш, „Думу" Бобикевича і „Ой, Дніпре" Лисенка. Мистецьку частину Свята зброї закінчила оркестра СУМ „Батурин" під управою мгр. В. Кардаша могутнім звучанням бравурних маршових мелодій та збірки українських пісень. Так своїм імпозантним зовнішнім виглядом, подивугідною дисципліною та виконанням оркестри, що є одною з найкращих цього рода наших оркестр, гордістю нашої громади. Програму Свята Зброї закінчено гимном „Ще не вмерла Україна". Того ж дня у полудневих годинах були відслужені в українських церквах Служби Божі в намірені українського народу з поминання поляглих за волю України. Торонтонська громада гідно відзначила пам'ять тих, що „за друзів своїх життя віддали"!

20-РІЧЧЯ КРЕДИТОВОЇ СПІЛКИ „СОЮЗ". Одна з більших кредитових спілок нашого міста „Союз" відзначила 24 жовтня 20-річний ювілей. Заповнена велика заля православної катедри Св. Володимира підтверджувала популярність цієї заслуженої установи. За почесним столом засіли визначні представники суспільно-громадського і церковного життя, і представники Онтарійської кредитової кооперації. Бенкетом вправно проводив адв. Романко, а міністер споживчих і корпораційних справ Манітобського Уряду, наш земляк п. Богдан Ганущак, був головним промовцем. Він підкреслив у гарній українській мові наші цілі й завдання та дальший вклад у розбудові нашої Батьківщини Канади і солідній допомозі Україні. Шановного доповідача представив зібраним управитель - касир спілки д-р Кіт. Було виголошено кілька усних привітів і відчитано цілий ряд письмових. УНС і „Свободу" репрезентував підписаний. Була також гарна мистецька частина з виступом молодечого катедрального хору під проводом Н. Олійника, скрипкових виступів та інш. По бенкеті і мистецькій частині відбулася мила товариська танцювальна забава.

РІЧНИЦЯ СИНОДУ УКЦЕРКВИ. Координаційна Рада Українських Організацій за здійснення Патріярхату УКЦеркви відзначила першу річницю Синоду УКЦ в дні 4 жовтня, в усіх церквах були відправлені Служби Божі і виголошені проповіді. У полудневих годинах відбулося святкове зібрання українського громадянства в великій залі Українського Дому при вул. Кристі. Приявних було понад 500 осіб.

Зібрання почав молитвою о. мітрат П. Хомин, коротким словом відкрив його ред. В. Солонинка. Доповідь виголосили: о. мітрат П. Хомин і проф. д-р Є. Вертипорох. Прийняті резолюції були підписані і спрямовані до Папи Павла VI. Вислано привіт Їх Блаженству Верховному Архиєпископові Кардиналові Йосифові. Відспіванням „Боже Великий" закінчено збори, які ще раз підтвердили волю української громади її бажання і прохання установлення Патріярхату Української Католицької Церкви.

ЛІСОВА ПІСНЯ У ТОРОНТІ. Напередодні святкувань 100-річчя від народження Лесі Українки Студія Мистецького Слова Лідії Крушельницької з Ню Йорку загостила до нашого міста 7-го листопада і поставила у залі Центральної Технічної Школи драму - ферію „Лісова Пісня" Лесі Українки. Постановка у руках Лідії Крушельницької, музика І. Соневицького, хореографія Ольги Ковальчук - Івасівка, костюми Слави Геруляк, сціляні оформлення і декорації В. Касіян. Чисельна українська громада Торонта зустріла наших друзів з Ню Йорку, та своєю участю підкреслила свою любов і пошану великій поетесі.

УЧИТЕЛЬСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ. У днях 19 і 20 вересня відбулася у залі Святомиколаївської Рідної Школи районова учительська конференція, влаштована Президією Координаційно-Виховно - освітної Ради Канади (КВОР). З доповідями на конференції виступали: дир. Д. Гевко — „Педагогічна прагматика", інсп. І. Боднарчук — „Шкільні програми, підручники", о. Т. Міненко — „Адміністрація шкіл" та показова лекція інсп. мгр. М. Кінасевич. По доповідях відбулась дискусія. У рамцях конференції відбувся панель на тему „Рідна мова — передумова національного збереження" Участь у панелі брали: Іроїда Винницька, д-р Юрій Даревич, М. Пікуляк, В. Педенко і Ю. Шимко. Перша цього роду учительська конференція була добрим початком праці у наших рідних школах. Подібні конференції заплянoвано по інших більших осередках.

ЗБОРИ СУЖ. Найближчі чергові річні збори Спілки Українських Журналістів відбудуться в Торонті, в середу вечером, 2 грудня ц. р. з нормальним порядком нарад, у приміщенні Суспільної Опіки при вул. Бетгурст. У програмі зборів буде входити також актуальна доповідь або панель. Найважливішою проблемою зборів буде застанова приєднання у члени Спілки наших молодих журналістів, або кандидатів журналістики. Важливою є також справа зближення та ближчого контакту з тими українцями, які працюють в англомовній чи франкомовній пресі, радіо і телевізії. Черговий традиційний і дуже популярний равт преси, заплянований на другу половину лютого 1971 року.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР. Літературно-Мистецький Клюб влаштовує 13 листопада ц. р. у залі Святомиколаївської школи при вул. Белвудс авторський вечір і зустріч з мистцями Філядельфії. У програмі вечора, який розпічнеться о годині 8-ій веч., прочитає свої поезії поетеса Віра Гармаш, письменниця Оксана Керч прочитає уривки з прози, а мистець - маляр Роман Василишин ілюструватиме прозірками сатиричні вірші Міри Гармаш та її епіграми.

В. Дідюк

XII КОНҐРЕС СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТСЬКИХ ТОВАРИСТВ АМЕРИКИ

відбудеться в днях

21-го та 22-го листопада 1970 року на Союзівці

ПРОГРАМА КОНҐРЕСУ

П'ятниця, 20-го листопада 1970 р.

9:00 — Сходини Управи СУСТА;
11:00 — Товариська Зустріч та привітання приїзджаючих гостей та делеґатів;

Субота, 21-го листопада 1970 р.

10:00-12:00 — Реєстрація та приміщення гостей та делеґатів;
12:00-1:00 — Обідова перерва;
1:00-2:00 — Відкриття Конґресу, відчитання та виголошення привітів, звіт мандатів, прийняття програми нарад, звіти уступаючої управи;
2:00-4:00 — Звіти голів громад;
4:00-5:00 — Новий статут СУСТА;
5:00-6:00 — Доповідь **Ореста Субтельного** — „Потреби і спроможности у розвитку української громади";
6:30-8:00 — ВЕЧЕРЯ-БЕНКЕТ
8:30-9:30 — Фільми 1) Югославія (Баня Люка), 2) Конґрес ЦЕСУС.

Неділя, 22-го листопада 1970 р.

10:00-11:00 — Українські студентські публікації — Панель;
11:00-12:00 — Служби Божі;
12:00- 1:00 — Спільний обід;
1:00- 3:00 — Продовження конґресових нарад. Резолюції СУСТА;
3:00- 4:00 — Вибір керівних органів СУСТА, закриття ділової частини Конґресу.

Наукове Т-во ім. Шевченка в ЗСА

МОВОЗНАВЧА КОМІСІЯ

Наукова Конференція

відбудеться **в суботу, 14-го листопада 1970 р. в го. 5-ій веч., в залі НТШ, 302 Вест 13-та вул. в Ню Йорку, Н. Й.**

ПРОГРАМА:

1. Відкриття.
2. **Проф. д-р П. КОВАЛІВ:** доповідь на тему **„Письмо і літературна мова східних слов'ян".**

Вхід вільний! **Управа Мовознавчої Комісії НТШ**

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ

П'ятниця, 13-го листопада 1970 року

ФІЛЬМ ПРО ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ

Дійсне життя в комуністичному краю. Фільм — продукція німецьких і канадійських журналістів.

Слово про сучасний Червоний Китай виголосить

ред. Іван Світ

Фільм буде висвітлений заходами

Ярослава Кулинича

УКРАЇНСЬКИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ

2 East 79th St., New York, N.Y. Tel. 288-8660

КАРПАТСЬКИЙ СЕМІНАР

в суботу, 14-го листопада 1970 року
о год. 5:30 веч. в АВДИТОРІЇ ІНСТИТУТУ

ПРОГРАМА:

Д-р ВАСИЛЬ ВЕРЕШ: „Відгук селянства з нагоди приїзду 1-го Уряду Карпатської України до Ужгороду 1938 р.";

ІВАН СВІТ: „Що писала преса на Далекому Сході (Японія-Китай) у 1938-39 рр. у зв'язку з боротьбою Карпатської України за незалежність".

По доповідях — запитання і завваги.

Громадянство запрошується до ласкавої участи

ПАРАФІЯЛЬНА РАДА СВЯТО-ТРОЇЦЬКОЇ ЦЕРКВИ при 359 Broome Street, Ню Йорк, Н. Й.

повідомляє, що

в неділю, 15-го листопада 1970 року
1-ша год. по пол. в ЦЕРКОВНІЙ ЗАЛІ

— відбудеться —

ВІДКРИТТЯ ВИСТАВКИ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Виставлені будуть картини відомих українських мистців, наших добродіїв, які подарували свої картини — **Ю. Пологa, М. Мирош, Б. Савчук, В. Кивелюк, К. Трофименко, Т. Шумилович, Б. Пачовський, Оленська-Петришин.**

Більшою скількістю творів заступлені будуть такі наші відомі мистці: **Ірена Фединишин** — акварeля і олія; **Яків Гніздовський** — дереворити; **Шонк Русич** — емалія.

Виставка буде відкрита **кожної неділі від 10 ранку до 5 веч.** протягом 3-ох тижнів.

До численної участи запрошуємо всіх Шановних Громадян.

Вступ вільний. **ПАРАФІЯЛЬНА РАДА**

Університет Чикаґо пропонує курс української мови

Чикаґо (М. Гаврилюк) — Ще 29-го червня ц. р. з факультету славістики при Університеті Чикаґа вийшла формальна пропозиція українцям цього міста уфондувати курс української мови при тому ж університеті. Такий курс, запевнений на три роки коштом $6000, викладав би аспірант славістики, а після трьох років була б можливість встановити професуру, додатковим коштом $15,000 річно.

За посередництвом пані Віри Боднарук, Окружна Рада Союзу Українок Америки спільно з поодинокими відділами СУА в Чикаґо, відгукнулись на цю пропозицію і на своєму засіданні 10-го вересня ц. р. рішили фінансувати трирічний виклад української мови. Збіркова кампанія, очолювана головою Окружної Ради СУА пані Л. Шандрою, розпічнеться бенкетом 21-го лютого 1971 р. з участю д-ра Едварда Станкевича, голови факультету славістики при згаданому університеті та ініціятора введення українського в славістичній програ-мі.

Питання лишається: чим такий курс, який мусить сама громада оплачувати, різниться від десяток подібних курсів, що їх самі університети спонзорують? В першій мірі, виклади будуть призначені для кандидатів на маґістерські й докторські ступені в славістиці, даючи їм змогу побачити й оцінити українську мову на рівні з другими слов'янськими мовами, але відрізнено від російської. Тим способом курс служитиме далекосяжному ділу — ознайомлення американських науковців з фактом української ідентичности, а не буде тільки викладом, який встановлюють лише тоді, коли знаходяться українські студенти охочі їх слухати, а завмирають коли таких бракує. А друге, потреба уфундування української мови громадськими силами при великім та престижевім університеті заставляє українську громаду конкурентним способом виявити свою культурну та інтелектуальну зрілість. В університеті Чикаґа чеська громада впродовж останніх 8 років утримує професуру чеської мови та вже зібрала поважну частину з $500,000 потрібних, щоб там заснувати катедру чеської мови й культури. Поляки теж від 1962 р. утримують професора польської літератури, коштом 4000-6000 дол. річно. Цього року литовці започаткували курс литовської лінґвістики, згодом думаючи поставити повну професуру; а державні фонди оплачують курси з сербсько-хорватської мови.

Ще краще вже українці встановленням першої і доповнюванням двома дальшими катедрами досягли в Гарварді. Але Гарвард — це початок, приклад. Університети такі як Чикаґо, це вже другий крок у створенні наукового ґрунту для світового признання українців. А приклад Союзу Українок Америки в Чикаґо повинен стати поштовхом другим українським організаціям по цілій Амерці оправдати своє існування справжньою службою громаді.

Український Літературно Мистецький Клюб Нью Йорк 149-2 ave.

● **З Літературно - мистецького Клюбу в Ню Йорку** повідомляють, що в п'ятницю 13 листопада відбудеться там вечір, присвячений інформаціям про Комуністичний Китай і життя в ньому, при чому буде висвітлений фільм на ілюстрацію висловлених завваг. Завваги на тему „Сучасний червоний Китай", пояснення до фільму, виголосить ред. Іван Світ, а фільм, що його зладили німецькі і канадські журналісти - фотографи, буде висвітлений заходами Ярослава Кулинича. Початок о год. 8 веч.

ЗА УКРАЇНСЬКУ ПОЛІТИЧНУ ПРИСУТНІСТЬ У СВІТІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

української нації. Недоліки політичних українських центрів, партій та установ на еміґрації можна і треба розсудливо критикувати, щоб вдосконалити їх. Однак, ніхто не зуміє заперечити факту, що всі вони мають український характер і є віддзеркаленням політичних прагнень національно - свідомих народних мас України. Тії прагнення придушено в Україні російською компартією, російською армією, російською церквою, російською публіцистикою, російською наукою і російською культурною політикою.

Якщо б українська еміґрація облишила свої політичну діяльність, тоді саме українське ім'я — як народу, зрілого для державного самоуправління, зникло б з політичної свідомости світової громадськости; українці знову опинилися б на позиції одного „етнічного племени великої Росії".

Рішуча відповідь

Заторкнена в цій статті „теза" про т. зв. відполітизування української еміґрації вимагає всебічного обговорення. В наступних коментарях обміркуємо інші її аспекти. А покищо зформулюймо нашу відповідь усім тим, які свідомо чи несвідомо поширюють цю тезу, прийнятну лише для київських губернаторів. Ось ця відповідь:

Навіть якби Тарас Шевченко, Іван Франко і Леся Українка встали із своїх могил та закликали б нас облишити українську політичну роботу за кордоном і радили б обмежитися лише громадсько - культурною діяльністю, тоді ми — політичні еміґранти з України — мусіли б навіть їм відповісти рішучо: „Ні!"

Звичайно, ці українські державники - мислителі такої поради нам не дали б, якби вони встали й подивились на ту колонію, що її збудували москалі та їхні слуги в Україні. Все життя і вся творчість цих наших мислителів була по суті українською політичною роботою. Вона теж заповнювала ту саму прогалину, яка існує нині під совєто - російським володінням, а існувала на території України під двома чорними орлами — російським і австрійським.

Тому українська еміґрація, проводячи політичну діяльність, лише здійснює основні заповіти Шевченка, Франка, Лесі Українки та інших державників українського народу: творить українську політичну присутність у світі, де і наскільки це є можливе.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

З ВДЯЧНОСТИ ВСЕВИШНЬОМУ

за поворот із заслання, за пережиття днів поневіряння, безвиглядности й небезпек, за збереження цілости родини, за переїзд в Америку, за наших добрих дітей, що працювали, нас утримували, вчились і набули вищу освіту, за працю і право на пенсію і за всі Його щедрі для нас ласки — в липні 1966 року вислали ми Їх Блаженству Верховному Архиєпископові Кир Йосифові Кардиналові Сліпому одну тисячу долярів на потреби зв'язані з Їх Високодостойним Урядом.

..., на землі і під землею, на воді і у воздусі —
за Україну буду боротись аж до останньої краплі крови,
так мені Боже допоможи — Амінь!

Листопад 1918 р.

Повідомляємо Рідню, Побратимів Зброї, Спів-Учасників в кооперативній і суспільно-громадській праці, Приятелів і Знайомих, що дня 7 листопада 1970 року сповнилось 50 років нашого подружжя. З цієї нагоди вплачуємо:

Канцелярії Секретаріяту СКВУ	$ 200.00
на придбання дому УККА в Ню Йорку	$ 250.00
на видання Дітoчої Літератури (ОПДЛ)	$ 250.00
Українському Вільному Університетові в Мюнхені	$ 500.00
на Фонд Катедр Українознавства при Гарварді	$ 800.00
на Фонд Українського Католицького Патріярхату	$1000.00

Степан і Катря ШИПИЛЯВІ

ДОПИСКА.

Перед кількома тижнями я звірився нашим статочним громадянам, що ми обоє з дружиною радо дали б на Фонд Українського Католицького Патріярхату одну тисячу долярів, але якби ще хтось долучився з такою квотою, — запрошуючи їх до товариства. В наслідок цього звірення, до нас приєднались з такими квотами:

Д-р Теодор та Іванна ПАРФАНОВИЧІ	$1000.00
Д-р Евген і Неонїля СТЕЦЬКОВІ	$1000.00
Д-р Роман і Богдана ТОПОЛЬНИЦЬКІ	$1000.00
Олександер і Оксана ВЕРЕЖНИЦЬКІ	$ 500.00
Михайло і Текля МАНДЗІЇ	$ 500.00
Іван ГОЛОВУТ	$ 100.00
Михайло і Параска ОСАДЧУКИ з сином Теодором	$ 60.00

ВШан. Спів-Фундаторам і Жертводавцям за довір'я і підтримку щиро дякую.

Бофало, Н.Й., дня 9 листопада 1970 р. **СТЕПАН ШИПИЛЯВИЙ**

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ВШ. В. Є., Голлівуд: Якщо „Свобода" друкувала б надсилані їй „спростовування" і „доповнювання" до матеріялів, що їх друкують інші газети, то запевняємо Вас, що сторінок „Свободи" не вистачило б тільки на ті „спростовування". Ваше доповнення в додатку має ще повно всілякої пропаґанди. Пошліть його до місцевої американської газети.

ВШ. І. Л., Кліфтон: Дякуємо за числа „Цьвітки" до нашого архіву. Гратулюємо за виставку, що приносить добру славу нашій культурі серед американців.

ВШ. Б. Л. Д., Морґенвіл: Дякуємо за інформацію з американської газети. Вже використали. Будемо вдячні, як і в майбутньому пам'ятатимете про „Свободу".

ВШ. В. К., Бруклин: Питаєте, чому „Свобода" не друкує Вашої статті. А чому мала б її друкувати, як вона до друку не надається? Тим не менше дякуємо за те, що нам її надіслали.

ВШ. П. К., Клівленд: Дякуємо, радо надрукуємо.

ВШ. Н. Т., Гартфорд: Будьте осторожні, бо той, хто порадив Вам писати вірші і висилати їх до „Свободи", мусить бути Вашим смертельним ворогом.

ВШ. Д. Д., Клівленд: „Свобода" радо друкує голоси читачів, якщо вони до друку надаються. Очевидно, що „голосу читача" на 12 сторінок до вістки, що мала чотири короткі речення, не надрукуємо.

НІКІТА ХРУЩОВ ХВОРИЙ: він від тижня лежить дома у ліжку, діставши легку атаку серця. Лікарі наполягали, щоби перевезти його до шпиталю, але Хрущов відмовився.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що в понеділок, 9-го листопада 1970 р. в Гіксвіл, Л. Ай., упокоївся в Бозі ненадійно, на атак серця на 70 році життя наш Найдорожчий

ЧОЛОВІК, ТАТО, ДІДО і ПРАДІД

бл. п. ВАСИЛЬ МІСЮРЕНКО

народжений в Києві, Україна, член 327 Відділу УНС.

В глибокому смутку:

дружина — ОЛЕКСАНДРА
доньки: НІНА МУДРИК з чоловіком ВОЛОДИМИРОМ
ЛІДА СИГНЕЙ з чоловіком БОРИСОМ
ОЛЯ
син — ПЕТРО з дружиною ДЖЕЙ
9 внуків і правнук

Ділимося сумною вісткою з Приятелями і Знайомими, що 31-го жовтня ненадійно відійшов у Вічність на 55-му році життя, в Мельборні, Австралія наш Найдорожчий ШВАҐЕР

бл. п. СТЕПАН ЗАЛЄСЬКИЙ

актор українських театрів — Львів, Німеччина та Мельборн, Австралія.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися в середу, 4-го листопада 1970 р. в Мельборні, Австралія.

Горем прибиті:
шваґрова — ОЛЬГА з чоловіком **АЛЕКСІЄМ ЧЕРНИК**

Chicago, Ill.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Незабутнього Голови

бл. п. Інж. ЛЮБОМИРА САВОЙКИ

відправиться

СЛУЖБА БОЖА З ПАНАХИДОЮ

в церкві СВ. І. ХРЕСТИТЕЛЯ в Нюарку, Н. Дж.
в СУБОТУ, 14-го ЛИСТОПАДА 1970 року
о год. 8:30 ранку.

Запрошується Членів, Родину і Знайомих.

●

Рівнож повідомляємо, що під час тризни, після похорону **Покійного,** зібрано на Патріярший Фонд 121.25 дол. і передано до розпорядження Верховного Архиєпископа Кир Йосифа.

УГОА — ВІД. 14-ий в НЮАРКУ, Н. Дж.

В П'ЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого і Незабутнього
ЧОЛОВІКА, БАТЬКА і ДІДУСЯ

бл. п. ІВАНА СЛЮСАРЕНКА

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 15-го листопада 1970 року
після Служби Божої
в церкві СВ. ПОКРОВИ у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па.
Менер 2225 Півн. вул.

Дружина — **ОКСАНА**
Син — **АНАТОЛЬ**
Невістка — **ТАЇСА**
Внуки: **ЯРОСЛАВ**
ЛАРИСА

Замість квітів на свіжу могилу
св. п. о. ЛЕВА ЯЦИКЕВИЧА
складають на Фонд „Церква в Потребі":

Юрій і Ярослава ГЕРМАНИ	$20.00
Григорій МАТВІЇШИН	5.00
Юрій СОЛДАТОВ	5.00
Петро і Ольга СМОРОДСЬКІ	7.00
Разом	$37.00

Замість квітів на свіжу могилу
мойого Стриєчного Брата
бл. п. д-ра ІЛЛІ МАКУХА
складаю 10.00 долярів
на собор св. Софії в Римі

Марія ПАВЛЮК

Ольга Соневицька

Один день на Пластовому Таборі в Іст Четгем

Чи були ви колинебудь серед нашої молоді? Серед опаленої сонцем, здорової, веселої, на своїх зайняттях зосередженої молоді на пластовім таборі?

Як квіти на леваді, як метелики в садку таке враження справляють наші дівчата, наші пластунки, виховниці майбутніх поколінь. А хлопці? Це будучі оборонці нашого доброго імени, це новітні наші козаки - запорожці. Тож не диво, що кожний курінь, кожний гурток має свою історичну назву. Від зарання вчаться наші діти пам'ятати, що вони українського роду, якого правду і честь треба захищати. І нам, старшому поколінню, серце радується як бачимо таку велику кількість, біля тисячі дітей, на таборах. Розговірна мова українська, що помітили ми в дітей-новаків з великою приємністю.

І показується в практиці, на яку щасливу ідею впали наші громадяни засновуючи такі відпочинкові і передовсім виховні табори для нашої молоді. Сотні і сотні дітей переходить таборування, ввесь день мають відповідні зайняття. Шляхетна конкуренція гуртків додає охоти, виконування своїх завдань. Чи тоді, коли стоять впорядкованими рядами в часі Богослужби, чи при праці, яка є в програмі табору, чи в часі відпочинку — все те відбувається під оком досвідчених виховників.

Серце радується, коли бачиш нашу молодь виховувану в таких руках. Чи можна сказати, що пропадаємо? Ніколи! Певно половa від здорового зерна завжди полетить з вітром, але завжди так воно було і буде. Але віримо, що наші діти — здорове зерно, лише все залежить від батьків. Батьки повинні від зарання вписувати своїх дітей до Пласту, нехай та година в суботу впродовж цілого шкільного року приготовляє їхніх дітей до свого товариства, до зорганізованого життя в рідним гурті. Тоді такі діти з великою охотою їдуть до табору, до свого власного світу. Але це залежить від батьків і ще раз від батьків!! Не дайте дитині тинятися по вулиці, як вона вийде із шкільного будинку, посилайтте до молодечої організації, до школи українознавства. Побачите, яке внутрішнє задоволення це дасть вам, яку радість, бачити дитину на добрій дорозі.

Пластовий Дім в Ню Йорку повністю приготований для молодих людей. Великі ясні кімнати для зайнять пластунів (вже від 7-го р. життя), просторі коридори і прекрасна велика заля, що помістить до 200 пластунів на свої внутрішні імпрези. Наше громадянство буде мати нагоду побачити і переконатися про це на посвяченні Дому в жовтні цього року.

„ЛИС МИКИТА"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

зики — безліч. Роберт Шуман роками писав у видаваному ним музичному журналі критики на твори всіх сучасних йому композиторів; те саме робив і Ваґнер, Дебюссі, Каселя і безліч інших. Отже, не зважаючи на те, що автор цих рядків може придбати ще стільки-то й стільки ворогів (при вже існуючому числі, яка різниця, чи буде їх ще більше?!), ось мої думки про музику опери „Лис Микита".

Вона вповні простенька і наївна, без будь-яких слідів драматизму чи будь-яких хвилюючих моментів – згідно з німецьким окресленням типова „капельмайстер-музік", себто музика без глибших чи поважніших творчих ідей, але така, яку може написати будь-який дириґент з деяким досвідом сцени, вокалу і оркестри, але без ориґінального творчого таланту.

Що композитор „Лиса Микити" має такий досвід це замітне і по вокальних партіях і в оркестрі. Але чого не можна дошукатися на протязі п'яти картин опери, це ориґінальности, творчої інвенції, драматичної напруги, темпераменту. (Наприклад, музика при проголошенні Левом присуду над Лисом — „Повісити Лиса!" — така сама, як при будь-якій іншій сцені чи ситуації.)

В музиці „Лиса Микити" цілком відсутні елементи ритміки й динаміки: безконечно довгі етапи посуваються в двочвертковому ритмі, вісімками, що витворює постійну монотонію і нудьгу. У четвертій картині, в сцені з Борсуком, з'являється — й оживляє все — точкований ритм, але заледве з'являється, вже зникає — і знову назад до попередньої ритмічної і метричної монотонности... Знову при самому кінці так само освіжуюче діє тричвертковий ритм — та, на жаль, тягнеться в такому самому вигляді задовго.

Щодо динаміки, то, очевидно, є сильніші й тихші місця — але бракує того, що завжди створює атмосферу хвилювання, несподіваности, напруги — бракує акцентів, особливо на синкопах.

Тому музика всіх п'яти картин така сама, спокійно-млява чи мляво-спокійна. А в моментах, коли виринає якась ліпша музична ідея (наприклад, у перегривці до четвертої картини, мелодія віольончель, якій відповідають скрипки), то композитор не використовує її — як треба би — але негайно закидає.

Для автора цих рядків нема ніякого сумніву, що музика „Лиса Микити" йде по прямій лінії, започаткованій „Наталкою Полтавкою", і що безпосередньою її предтечею і прикладом була „Катерина" Аркаса.

Не зважаючи на всю простоту і нескладність „Лиса Микити", є в музиці декілька незрозумілих моментів. Найголовніше: чому партію Лиса Микити співає сопрано — чому не мужеський голос, як це було б вповні логічно? Єдиним поясненням є тільки те, що авторам опери хотілось дати нагоду виступити в заголовній ролі власне п-і Оранській — що само собою було б цілком оправдане, але не оправдує обсади цієї партії жінкою. Незрозумілими є закінчення увертюри та другої картини не повною, автентичною каденцією, але на домінанті — прийом, свідомо вживаний композиторами для окреслення, чи приготовання, чогось несподіваного, а в згаданих випадках цього нема. Врешті незрозумілим є впровадження — перед четвертою картиною — народної пісні „Ой на гору козак воду носить" — у майже дослівній обрібці Фоменка.

— О —

Реасумуючи: оперу „Лис Микита" розглядати з оперово та музично-професіонального погляду не можна, як з огляду на її неймовірно перестарілу і неориґінальну музику, так і з огляду на виконавців не-професіоналів (до речі, приходить на думку: для якого слухача фактично написана ця опера? Для дітей вона заскладна — для старших занаївна!). Слід розглядати виставу цієї опери як шкільну, в даному випадку, як виставу УМІ в Філядельфії. Як така вона вповні вдала і її ініціяторові - керівникові п. Юрієві Оранському та його дружині, інтерпретаторці заголовної партії, як і всім іншим виконавцям, хорові і оркестрі, треба за неї щиро поґратулювати.

Андрій Рудницький

ВНУТРІШНІ І ЗОВНІШНІ ПРОБЛЕМИ БУЛИ ПРЕДМЕТОМ НАРАД ЕКЗЕКУТИВИ УККА

(Закінчення зі стор. 1-ої)

— Потреби активізації УККА на протязі 1971 року, мавши на увазі підготову до 100-річчя уродин Лесі Українки, підготову до 11-го Конґресу УККА і виборів президента ЗСА в 1972 році.

— Підготову до відзначення 22-го січня в Конґресі ЗСА і українських громадах. Добре переведення Свят 22-го січня має велике значення не тільки між нашою громадою, але також серед наших братів і сестер в Україні. На це вказують безнастанні напади на ті відзначення комуністичними центрами в Москві і Києві.

— Идуть заходи в справі прийняття делеґації УККА президентом Ричардом Ніксоном.

— Продовжуються старання в справі ухвалення Конґресом ЗСА резолюцій про День Української Незалежности. Внесок вже є попертий в Палаті Репрезентантів численними конґресменами, як також 11-ма сенаторами в Сенаті ЗСА.

— Справа ратифікації Сенатом ЗСА Конвенції проти народовбивства дуже актуальна і праця в цьому напрямі буде поновлена в новообраному Сенаті, де ту справу веде сенатор Вілліям Проксмаєр з Вісконсину.

— УККА є зацікавлений в створенню ряду центрів етнічних студій в ЗСА. Резолюцію в тій справі вніс у Палаті Репрезентантів конґресмен П. Пуцінський.

— Зближається час святкування в ЗСА проголошення тому 200 літ їхньої незалежности (1776). В підготовці до тих святкувань УККА мусить намітити вже тепер свій плян участи.

На закінчення звіту проф. Л. Добрянський поінформував, що його нова книжка під заголовком „ЗСА і Совєтський міт" є в друку. Книжка повинна бути поважним засобом для інформації англомовного світу про значення України в американсько-совєтських відносинах.

З черги екзекутивний віце-президент Иосип Лисогір інформував про останні вибори до Конґресу ЗСА і участь в них українських кандидатів. Хоч наші кандидати не виграли, але ми змагаємо до того, щоб в Конґресі ЗСА були вибрані такі сенатори і конґресмени, які сприяють українській справі. У виборчій акції дуже видатну участь брали деякі наші Відділи, згадати б добру підготову Відділу УККА в Гемтремку-Дітройті. До виборів підготову треба робити літами, а не розчисловати тільки на місяці.

Дальшу частину засідання присвячено фінансовим справам і видавничим. Рішено перевести кампанію збірки Національного Датку в місяцях листопаді і грудні і в тій справі вислати обіжні листи Відділам, як і святочні побажання всім платникам Національного Датку. Коли ходить про видавничі справи, то останньо вийшла книжка в англійській мові під фірмою УККА: „Отець Агапій Гончаренко — перший український священик в ЗСА". Книжка видана чепурно, а її зміст дасть повну інформацію про вклад українця в розбудову американського життя.

По розгляненню наспілої кореспонденції, рішено скликати Раду Директорів УККА на день 12-го грудня ц. р. Збори Ради Директорів, що складається з Екзекутиви і Політичної Ради будуть попереджені засіданням Екзекутиви. Рада Директорів займеться проєктами плянів праці на майбутній 1971 рік.

ТАЇСА БОГДАНСЬКА ПРО УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ

В зв'язку з появою „Фортепіянових творів українських композиторів для молоді", які зредаґувала і видала Таїса Богданська, Асоціяція американських учителів музики стейту Ню Джерзі запросила її з викладом про українську музику. На місячних зборах 18-го листопада ц. р. в Монтклер, Н. Дж. Таїса Богданська говоритиме про українських композиторів, а виконавцями творів Лисенка, Барвінського, Косенка, Лятошинського і Жука будуть її учениці: Оксана Федоренко, Дозя Сиґіда, Зірка Стебельська.

ДОСТОЄВСКИЙ, ШЕВЧЕНКО, УКРАЇНА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ків. Пояснення просте: Шевченко був, напередодні смерти, на вершині свого таланту. Достоєвський, на сім років молодший, був мало відомий своїми творами: славу йому принесли пізніші романи: „Злочин і кара", „Ідіот", „Брати Карамазови" та ін.

Коли неуспіх свого мужа на літературному вечорі так оґірчено згадувала А. Достоєвська в 1880 р., то можна думати, що цей факт зостався теж твердо в пам'яті Достоєвського. Був він великий самолюбець, хоч приховував свою амбіцію під личиною скромности. Він сам казав, що серед товаришів - письменників майже не мав приятелів. Достоєвський держався від них здалека і в своїх романах карикатурно їх описував.

Лишаю це спеціялістам „психоаналізи", але мені здається, що зустріч Достоєвського з Шевченком на літературному вечорі 1860 року створила в ньому „антиукраїнський комплекс". Христя Алчевська (1843-1918), відома організаторка освіти, дружина великого індустріяліста і українського патріота Олекси Алчевського, мати славного оперового співця Івана та української поетки Христі Алчевської, — познайомилася з Достоєвським у Петербурзі в травні 1876 р. В розмові з письменником Алчевська згадала національне питання і почула від Достоєвського відповідь:

„Серб, малорос і т. д., який співчуває рідній мові, рідній літературі, рішучо шкідливий член суспільства, він гальмує справу загальної освіти, загальної великоруської літератури, в котрій ввесь порятунок, уся надія. Він („малорос") гальмує поступ цивілізації, створеної самим великоруським народом, що створив найбільшу державу. Тільки великорос великодушно й чесно дивиться на всі національності, без усякої злоби і упередження, тим часом як малорос, наприклад, вічно держить камінь за пазухою і не може ставитись до великороса інакше як з ворожістю" (т. II, ст. 294).

В цих словах була ворожість російського шовініста до неросійських народів, придушених самодержавним режимом. Само собою це не зменшує ваги Достоєвського — творця геніяльних творів літератури.

ДУХОВНИЙ ОПІКУН ОДУМ НА ЗСА

Бавнд Брук, Н. Дж. — Консисторія Української Православної Церкви повідомила листом Головну Управу ОДУМ — Об'єднання Української Демократичної Молоді, що на становище Верховного Духовного Опікуна ОДУМ-у призначено о. д-ра Гаюка. О. д-р С. Гаюк відомий своїм проповідницьким хистом та постійним зацікавленням життям і працею української молоді.

ОСІННЯ ЗАБАВА СУА В ДЖЕРЗІ СИТІ

Джерзі Сиґі, Н. Дж. — Традиційна Осіння Забава, влаштована 71-м Відділом Союзу Українок Америки під керівництвом п-і Надії Кух, відбудеться цієї суботи, 14-го листопада, у великій залі УНДому при Фліт вул. Початок о 8 г. вечора; оркестра „ОГО" під дириґуванням П. Головацького, вступ 3:50 дол., для студентів 1:50, вечірній стрій побажаний, але не обов'язковий. Буфет у заряді пань - союзянок.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР ДЖ. МІЧЕЛ повідомив, що уряд президента Ніксона звернеться наступного року до Конґресу з проханням змінити й покращити процедуру засуду за кримінальні злочини. Деякі сучасні судові закони не відповідають обставинам і вимогам життя. Одночасно, головний адвокат при федеральному уряді звернувся з закликом до Найвищого Суду, щоб він залишив стейтовим урядам і Конґресові компетенції вирішити процедуру присудів кари смерти. Тепер у ЗСА очікують кари смерти за найважчі злочини 550 осіб.

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

ЯКЩО ПОПЕРЕДНІ РАХУНКИ НЕ БУДУТЬ ВИРІВНАНІ.

Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

П'ЯТНИЦЯ, 13 ЛИСТОПАДА 1970 р.

НЮАРК-ІРВІНҐТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Запор. Січ — 371 Відд. о год. 7:30 веч. в залі УНДому, 140 Prospect Ave., Irvington, N.J. Прохається чл. вплачувати вкладки на зборах. — Стефанія Стеців, гол., Леся Назарук, касир, Ю. Баранюк, секр.

СУБОТА, 14 ЛИСТОПАДА 1970 р.

КЛІФТОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — 182 Відд. о год. 1-ій по пол. в залі Укр. Централі при 240 Hope Ave., Пассейк, Н. Дж. — Управа.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. І. Хрестителя — 270 Відд. о год. 7-ій веч. в УНДомі, 92-96 Фліт вул. Проситься обов'язково вирівняти чл. вкладки. — А. Шаран, С. Островський, С. Ґріца, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 15 ЛИСТОПАДА 1970 р.

ПАТЕРСОН, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Т. Шевченка — 64 Відд. о год. 2-ій по пол. у Вінярського на 482 Мейн Стріт у Патерсоні. — І. Бурний, секр.

ТАРЗАН, Ч. 6462. Нао-мі виходить поза огорожу

Відчиніть ворота! Сила нашого третього ліку знову виявила себе!

Стривай, докторе Доміні, оце йде медсестра Наомі! Без операції!